

Natuurgebied Urkerveld

Aanmeldingsnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling

identificatie

projectnummer:

20181080

projectleider:

Y. Scheringa

auteur(s):

W. Timmerman

planstatus

datum:

06-11-2018

opdrachtgever:

Stichting het Flevo-landschap

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Wat houdt een m.e.r.- beoordeling in?	3
1.3. Leeswijzer	4
2. Plaats en omvang van het project	5
2.1. Plaats van het project	5
2.2. Omvang van het project	9
3. Kenmerken van de milieueffecten	13
3.1. Bodem en water	13
3.2. Natuur	14
3.3. Cultuurhistorie en archeologie	15
3.4. Overige aspecten	15
3.5. Mitigerende maatregelen	15
4. Conclusie	16

1.1. Aanleiding

De gemeente Urk en Stichting Flevo-landschap hebben in overleg met de provincie Flevoland, de gemeente Noordoostpolder en het waterschap Zuiderzeeland een plan ontwikkeld voor de aanleg van natuur in het Urkerveld. Het plan maakt onderdeel uit van het Programma Nieuwe Natuur van de provincie Flevoland. Omdat de gronden hoofdzakelijk zijn bestemd voor agrarische functies, is het wenselijk de gronden specifiek te bestemmen voor natuurontwikkeling. De ontwikkeling van het gebied heeft betrekking op circa 29 hectare. De percelen zijn momenteel nog gelegen binnen het grondgebied van de gemeente Noordoostpolder. Per 1 januari 2019 is een grenscorrectie een feit waarna de percelen binnen de grenzen van de gemeente Urk vallen.

In het Besluit milieueffectrapportage is opgenomen dat een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan m.e.r.-beoordelingsplichtig is in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw (Besluit milieueffectrapportage, Bijlage onderdeel D9). De ontwikkeling van het gebied heeft betrekking op circa 29 hectare en blijft daarmee ruim onder de drempelwaarde.

Per 16 mei 2017 is de regelgeving voor de MER en m.e.r.-beoordeling gewijzigd met daarin een nieuwe procedure voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling worden enkele procedurele vereisten uit de Wet milieubeheer van toepassing. Dit betekent dat de initiatiefnemer voortaan een melding moet doen van het voornemen om een activiteit uit te voeren beneden de drempelwaarde uit Bijlage D van het Besluit m.e.r. zoals dit plan. Dit betekent ook dat de nieuwe bepalingen voor de m.e.r.-beoordelings-procedure (wijzigingen in artikelen 7.16 tot en met 7.19 Wet milieubeheer) ook van toepassing zijn op de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Dit document bevat deze beoordeling.

1.2. Wat houdt een m.e.r.- beoordeling in?

De wettelijke regeling voor de m.e.r.-beoordeling gaat uit van het principe 'nee, tenzij'. Dat wil zeggen, een volwaardige m.e.r.-procedure is alleen noodzakelijk als sprake is van 'belangrijke nadelige gevolgen' die de ontwikkeling voor het milieu kan hebben. Daarbij moet het bevoegd gezag rekening houden met de omstandigheden zoals aangegeven in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling, te weten:

- de plaats van het project;
- de omvang van het project;
- de kenmerken van de potentiële milieueffecten (in samenhang met de eerste twee criteria).

Het bevoegd gezag dient een m.e.r.-beoordelingsbeslissing te nemen, waarin wordt aangegeven of wel of geen MER nodig is, gelet op de omvang van het project, de plaats van het project en de kenmerken van

de potentiële (milieu)effecten en mogelijke mitigerende maatregelen. Deze beslissing wordt als bijlage bij het bestemmingsplan opgenomen.

1.3. Leeswijzer

Deze m.e.r.-beoordelingsnotitie:

- beschrijft in hoofdstuk 2 de plaats en omvang van het project;
- licht in hoofdstuk 3 de verwachte effecten voor de verschillende milieueffecten toe;
- geeft ten slotte in hoofdstuk 4 de conclusie weer voor de m.e.r.-beoordeling.

Bij de analyse in hoofdstuk 2 en 3 is gebruik gemaakt van de informatie uit het concept bestemmingsplan Urkerveld.

2. Plaats en omvang van het project

5

2.1. Plaats van het project

Het Urkerveld ligt ten noordwesten van het Urkerbos direct tegen het Urkerbos aan. Verder wordt het Urkerveld begrensd door de Westermeerdijk in het westen en aan de noordkant door landbouwgebied met langs de dijk windmolens. De ligging en begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Het plangebied is circa 29 hectare groot en in de huidige situatie ingericht voor de agrarische bedrijfsvoering. De agrarische percelen zijn noord-zuid gericht en worden begrensd door sloten. Figuur 1 geeft een overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 1. Luchtfoto met plangebied daarop aangegeven (bron: Google Maps).

Bijzondere gebieden en het opnamevermogen van het natuurlijk milieu

In figuur 2 is te zien dat het plangebied niet in een stiltegebied, grondwaterbeschermingsgebied of boringsvrije zone ligt.

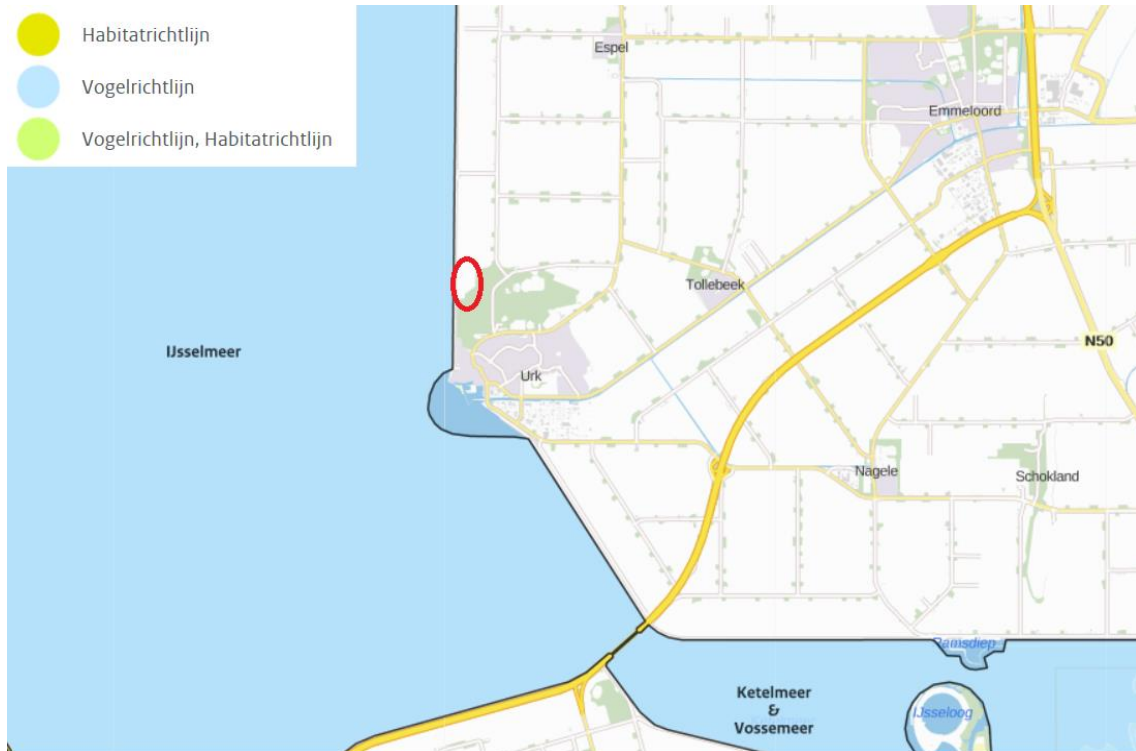
Het plangebied maakt in de huidige situatie geen deel uit van een natuur- of groengebied met een beschermde status, zoals Natura 2000 (figuur 3). Zoals weergegeven in figuur 3 ligt aan de overzijde van

de Westerveerdijk het Natura 2000-gebied IJsselmeer op een afstand van circa 70 meter vanaf het plangebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige habitatsoorten is Rijntakken op een afstand van circa 19 kilometer. Het plangebied maakt geen deel uit van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Wel grenst het plangebied aan het Urkerbos dat een NNN-gebied is (zie figuur 4).

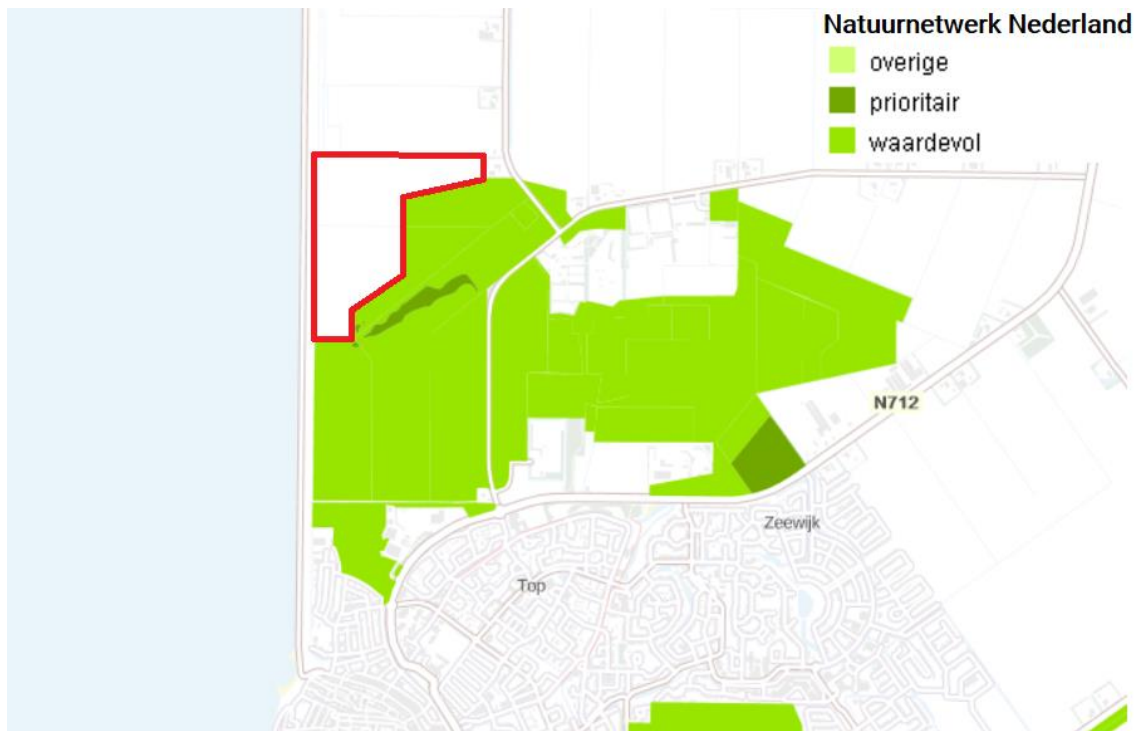
Het projectgebied en omgeving ligt niet in een gebied waar de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen (EU-normen, bijvoorbeeld met betrekking tot luchtkwaliteit) inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden.

Figuur 2. Plangebied (rode cirkel) ten opzichte van milieubeschermingsgebieden (bron: Atlas Flevoland)

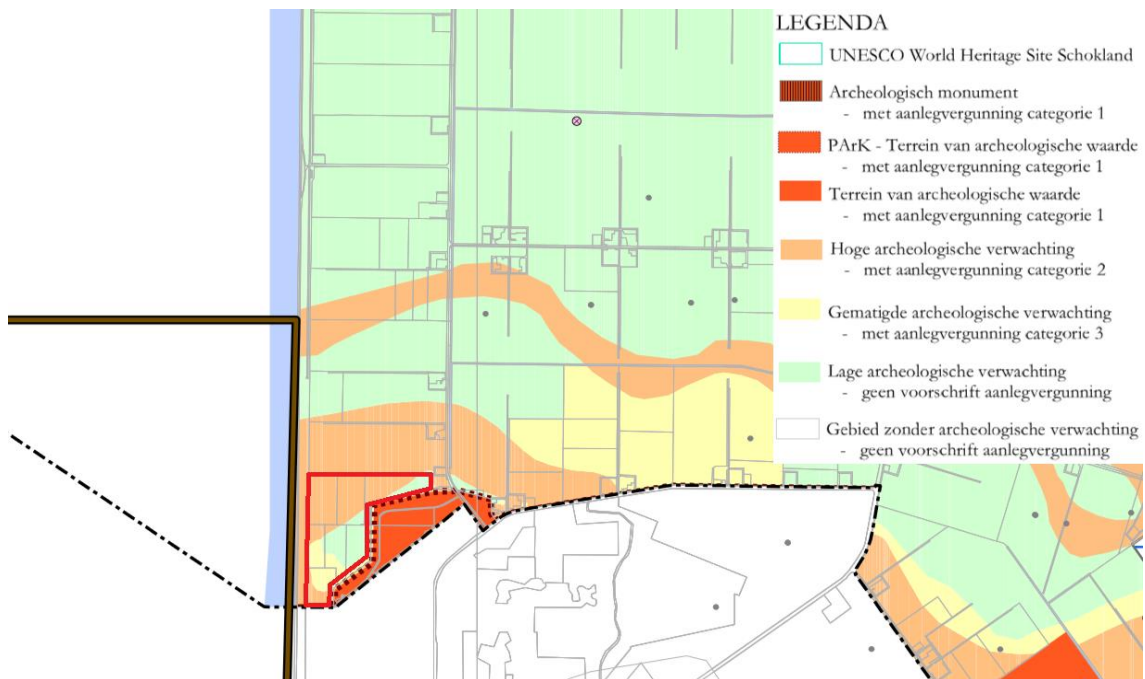
Figuur 3. Plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (bron: AERIUS Calculator)

Figuur 4. Plangebied (rode cirkel) ten opzichte van NNN (bron: Atlas Flevoland)

Cultuurhistorie en archeologie

In het plangebied zijn geen specifieke cultuurhistorische waarden aanwezig. Het betreft nieuw agrarisch land dat bij de inpoldering in de vorige eeuw is ontstaan. De archeologische beleidsadvieskaart ter plaatse (van de gemeente Noordoostpolder) geeft het gebied een grotendeels hoge archeologische verwachting (zie figuur 5). Op deze terreinen rust een voorschrift om aanlegvergunning. Het vrijstellingscriterium voor bodemingrepen en te bebouwen oppervlakten ligt in dit geval bij ingrepen beneden 500 m² en/of niet dieper dan 0,5 m –mv.

Figuur 5 Archeologische waarden met het plangebied rood omlijnd (bron: Archeologische beleidsadvieskaart gemeente Noordoostpolder)

Relatieve rijkdom aan/kwaliteit en re-generatievermogen van natuurlijke hulpbronnen in het gebied

Het plangebied is een agrarisch gebied en betreft geheel onverharde grond. Vanuit het oogpunt van ecosysteemdiensten wordt het gebied als volgt gekarakteriseerd:

- Het plangebied is geen verstrekker van een product door ecosystemen: het plangebied is geen producent van vernieuwbare hulpbronnen zoals biomassa (hout) of van milieuvorraden (zoals drinkwater);
- Het plangebied heeft in het huidige gebruik een zeer geringe functie voor regulerende diensten (zoals bestuiving van gewassen);
- Het plangebied heeft een beperkte functie voor diensten die de voorgaande diensten ondersteunen (zoals biodiversiteit).

De locatie heeft geen bijzondere rijkdom aan natuurlijke hulpbronnen.

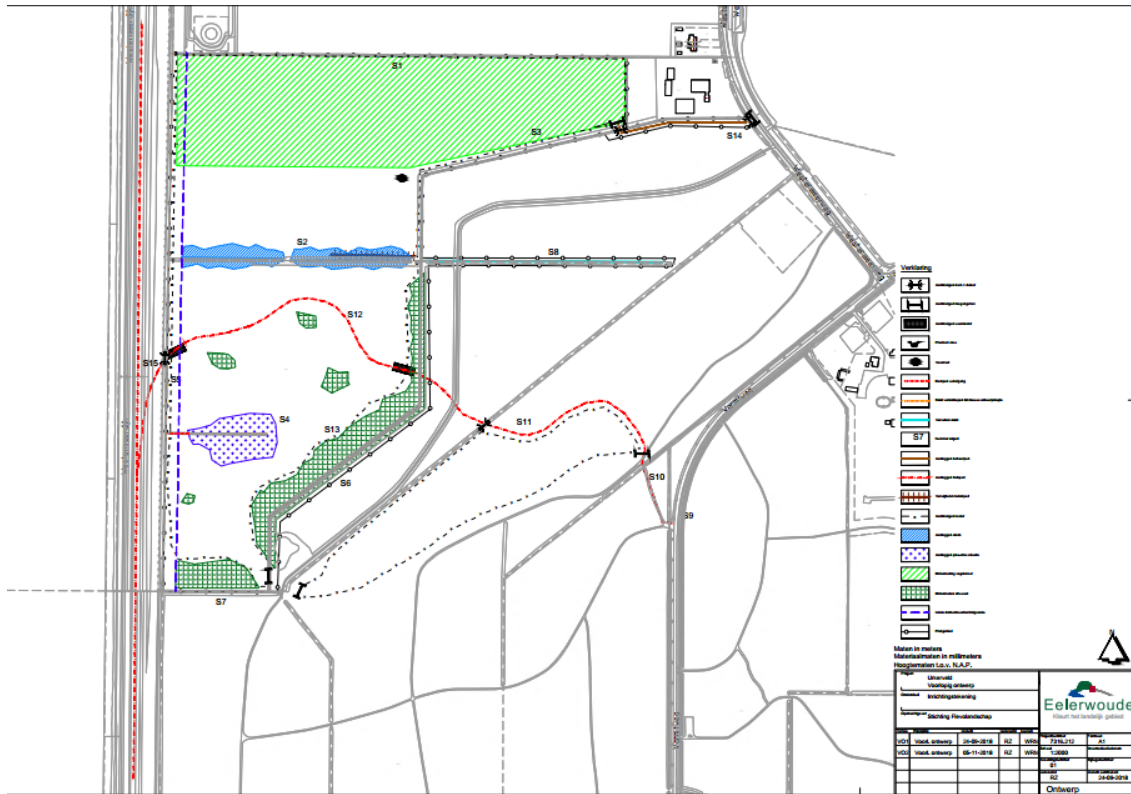
2.2. Omvang van het project

De beoogde ontwikkeling betreft een landinrichtingsproject waarbij de huidige agrarisch ingerichte gronden omgevormd wordt tot een natuurlandschap. De nieuwe inrichting heeft als doel een overgangszone te maken van het Urkerbos naar de dijk en het open landschap (agrarisch gebied), waardoor een goede overgang en afronding van het bos optreedt en betere mogelijkheden ontstaan voor de diversiteit en mogelijkheden voor flora en fauna. Daarnaast wordt voor de beleving van de natuur een fietspad aangelegd door het gebied. De invulling van 'Urkerveld' beoogd daarmee ook een meerwaarde te geven voor recreatie en toerisme van Noordelijk Flevoland. De beoogde ontwikkeling is weergegeven in figuur 6 en wordt hieronder beschreven.

Vanuit het Urkerbos worden lobben met (bloeiend en vruchtdragend) struweel aangeplant, waardoor struweellobben ontstaan. Tussen de struwelen en naar de dijk toe wordt de huidige vegetatie geleidelijk omgevormd tot kruidenrijk grasland. Zo ontstaat een geleidelijke overgang van bos naar grasland met vooral veel randlengte. De huidige bosrand van het Van der Lijn reservaat blijft ongewijzigd. Voor het verbeteren van het beheer zijn maatregelen voorzien die begrazing mogelijk maakt. Dit vergroot de differentiatie in vegetatie.

De bestaande kavelsloot van dijk naar bos voert vrij veel kwelwater af. Deze wordt omgevormd tot een brede slenk met natuurvriendelijke oevers die enigszins slingert. Ten noorden van de slenk komt halfnatuurlijk grasland. Op deze manier ontstaat een overgang van oost naar west: van besloten bos via halfopen struwelen naar open grasland en ontstaat er een overgang van zuid naar noord: van bos, via struwelen en grasland naar landbouwgebied.

Door het Urkerbos en het Urkerveld wordt een nieuw fietspad aangelegd. Via het fietspad en aansluiting op de dijk kan de Nieuwe Natuur beleefd worden en kan vanuit Urk een rondje Urkerbos en Urkerveld gemaakt worden. Verder wordt geen intensieve recreatieve infrastructuur in het gebied gerealiseerd. Er wordt geen toename van verkeer op de omliggende wegen verwacht als gevolg van dit plan.

Figuur 6. Inrichtingskaart plangebied (bron: Eelerwoude)

Aanlegfase

In de aanlegfase zal een toename zijn van bouwverkeer (aanvoer materiaal en materieel). Doordat dit zeer beperkt is en van tijdelijke aard kunnen significante effecten uitgesloten worden. De grond die wordt ontgraven ten behoeve van de inrichting wordt binnen het gebied weer hergebruikt (er is sprake van een gesloten grondbalans).

Gebruik natuurlijke hulpbronnen en productie van afvalstoffen

In de aanlegfase worden de gebruikelijke bouwmaterialen en natuurlijke hulpbronnen benut. Verder vindt binnen het plangebied geen significante productie van afvalstoffen plaats (op zeer beperkt afval van recreanten na).

Verontreiniging, hinder, risico van zware ongevallen en rampen, risico's voor de menselijke gezondheid

Deze thema's komen mede aan bod in het volgende hoofdstuk.

Cumulatie met andere projecten

Voor zover bekend zijn er geen redelijk te verwachten toekomstige ontwikkelingen in de buurt die kunnen leiden tot cumulatie van effecten.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste milieueffecten van de beoogde ontwikkeling beschreven. Het is gebruikelijk de milieueffecten van de beoogde situatie te vergelijken met de referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie inclusief autonome ontwikkelingen. De effectbeoordeling in dit hoofdstuk is gebaseerd op de informatie uit het concept bestemmingsplan dat is opgesteld om de beoogde ontwikkeling mogelijk te maken. Voor een uitgebreidere analyse en onderliggende onderzoeksrapporten wordt hiernaar verwezen.

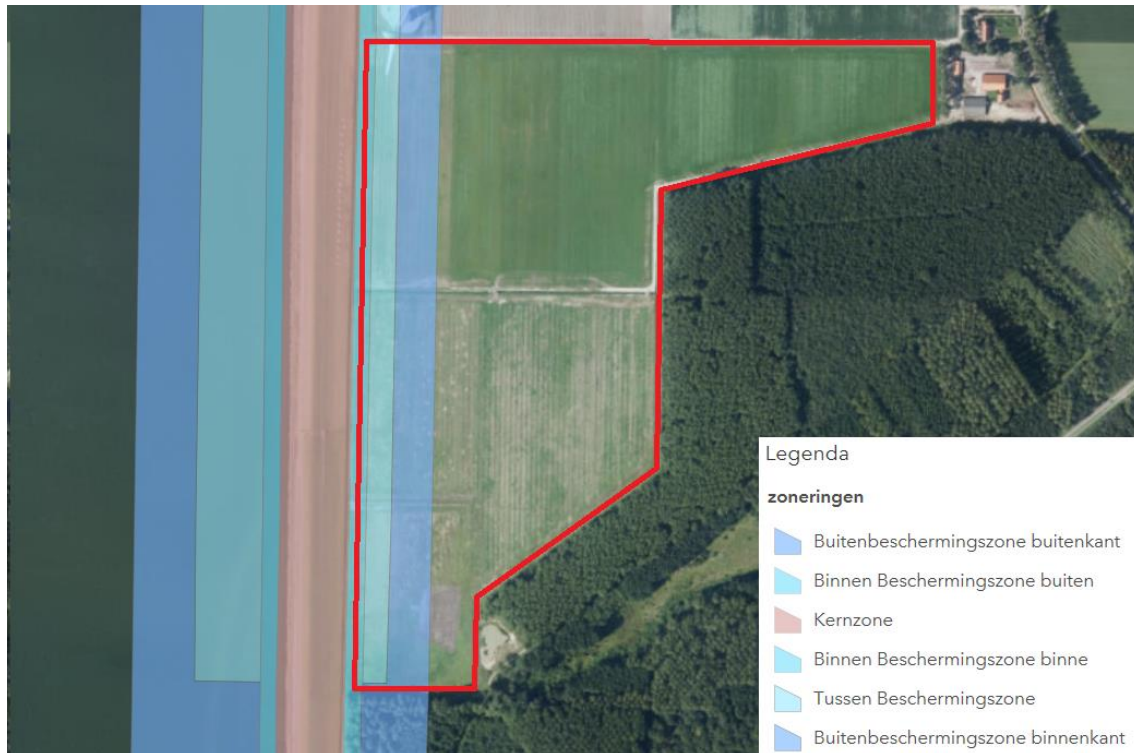
3.1. Bodem en water

Bodem

Uit het vooronderzoek (Econsultancy, juni 2017) en een verkennend onderzoek naar een verdachte deellocatie (Econsultancy, mei 2018) blijkt dat de locatie Urkerveld als onverdacht beschouwd kan worden. Dit komt overeen met de Bodemkwaliteitskaart. De onderzoeken zijn toegevoegd aan het concept bestemmingsplan. De grond die wordt ontgraven ten behoeve van de inrichting wordt binnen het gebied weer hergebruikt (er is sprake van een gesloten grondbalans). Een negatief effect vanuit het aspect bodem kan uitgesloten worden.

Water

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 ligt het plangebied niet in een grondwaterbeschermingszone of boringsvrije zone. Ten westen van het plangebied ligt de Westermeerdijk. Een deel van het plangebied valt binnen de beschermingszone van de primaire waterkering zoals weergegeven in figuur 7. Voor de activiteiten binnen deze zone wordt een vergunning op basis van de 'Keur' aangevraagd waarin de bescherming van de dijk wordt gewaarborgd. Hiermee wordt een effect op de waterveiligheid uitgesloten.

Figuur 7. Primaire waterkering en beschermingszones met het plangebied rood omkaderd (bron: legger waterschap Zuiderzeeland)

De ontwikkeling zorgt voor een aanpassing van de waterhuishouding van het Urkerveld. Er wordt een tweetal watergangen verondiept en verbreed. Daarnaast wordt een deel van de sloot langs het bos gedempt. Gevolg hiervan is dat een groter deel van het Urkerveld zal gaan afwateren via de dijksloot en de daarop aansluitende sloot. Het waterschap Zuiderzeeland (juni 2017) heeft in onderzoek gedaan naar de extra afvoer op de dijksloot en kavelsloot. Uit dit onderzoek blijkt dat de extra afvoer geen problemen veroorzaakt. De stroomsnelheid bij grote afvoer blijft ruimschoots onder het gestelde maximum. Er hoeven geen aanpassingen te worden gedaan aan de sloten. Het waterschap geeft daarnaast aan dat het plan geen gevolgen heeft voor de grondwaterstanden of voor de waterstanden van de watergangen in het Urkerbos. Een negatief effect op de waterhuishouding is daarmee uitgesloten.

3.2. Natuur

Gebiedsbescherming

Zoals in hoofdstuk 2 beschreven maken de ontwikkelingen geen deel uit van beschermd natuurgebied zoals Natura-2000 of NNN. Directe effecten zoals areaalverlies en versnippering kunnen hierdoor worden uitgesloten. Gezien de aard en omvang van de ontwikkeling en aanlegfase kunnen ook significante effecten als gevolg van verstoring en verzuring worden uitgesloten. De beoogde ontwikkeling heeft geen negatief effect op beschermde natuurgebieden.

Soortenbescherming

In 2018 is een quickscan flora en fauna uitgevoerd door adviesbureau Mertens B.V. Dit onderzoek is toegevoegd als bijlage bij het concept bestemmingsplan. Uit dit onderzoek blijkt het volgende:

In verband met de aanwezigheid van algemene broedvogels is het noodzakelijk om de natuurbouw buiten het broedseizoen uit te voeren en/of op een manier te werken dat de vogels niet tot broeden komen (vogelverschrikkers gebruiken).

Het voorkomen van en effecten op vleermuizen en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen kan worden uitgesloten. Mogelijk vliegen en foerageren er vleermuizen. Gedurende en na realisatie van de plannen kunnen deze soorten er blijven vliegen en foerageren. Er zijn daarnaast mogelijk algemene nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën aanwezig. Voor deze algemene soorten bestaat een algemene vrijstelling in de provincie Flevoland. Uit het onderzoek blijkt dat in het plangebied twee poelen liggen die geschikt zijn voor de rugstreeppad. Uit recente informatie van de Flevolandschap blijkt dat de rugstreeppad niet voorkomt in het gebied. Een effect op deze soort is daarmee uitgesloten.

Op grond van deze quickscan kunnen effecten op beschermde planten- en diersoorten worden uitgesloten; de beoogde ontwikkeling is niet in strijd met het gestelde binnen de Wet natuurbescherming.

3.3. Cultuurhistorie en archeologie

Landschap en cultuurhistorie

In het plangebied zelf zijn geen specifieke cultuurhistorische waarden aanwezig. Het betreft nieuw agrarisch land dat bij de inpoldering in de vorige eeuw is ontstaan. De beoogde ontwikkeling zal de aanwezige landschappelijke waarden ter plaatse en de beleving van de gronden als natuur versterken. Vanuit de bosrand wordt een geleidelijke overgang naar open landschap gecreëerd.

Archeologie

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting. De beoogde ontwikkeling voorziet in twee maatregelen die van invloed kunnen zijn op de archeologische waarde in de grond. Dat zijn de aanleg van het fietspad en de slenk. Deze graafwerkzaamheden zullen niet dieper dan 0,50 meter en/of groter dan 500 m² zijn. Effecten op archeologische waarden worden niet verwacht en aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Wel is de meldingsplicht van kracht bij een zogenoemde toevalstreffer. Hiermee zijn significante effecten op de archeologische waarde in het plangebied uitgesloten.

3.4. Overige aspecten

Voor de overige aspecten kunnen negatieve milieu effecten uitgesloten worden; Het plan heeft geen verkeersgeneratie negatieve effecten op verkeer en luchtkwaliteit zijn daarom uitgesloten. Binnen het plangebied bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten of risico bronnen waardoor effecten op het gebied van externe veiligheid zijn uitgesloten. Verder zorgt de beoogde ontwikkeling voor een beperkte toename aan verharding en een toename aan oppervlakte water waardoor een negatief effecten op het gebied van klimaatadaptatie uitgesloten is.

3.5. Mitigerende maatregelen

Uit voorgaande sectorale analyse blijkt dat rekening moet worden gehouden met broedende vogels door de natuurbouw buiten het broedseizoen uit te voeren en/of op een manier te werken dat de vogels niet tot broeden komen (vogelverschrikkers gebruiken). Verder zijn geen aanvullende mitigerende maatregelen noodzakelijk.

4. Conclusie

Uit de informatie in deze notitie blijkt dat het plangebied niet ligt in kwetsbaar gebied en/of gebied met een beschermde status. De aard en omvang van het plan leiden niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen. Door rekening te houden met de mitigerende maatregel uit paragraaf 3.4 is het doorlopen van een volledige m.e.r.-procedure niet noodzakelijk.